

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

- надання Кабінетом Міністрів у відповідному порядку звітних відомостей щодо використання грошового забезпечення на технічні потреби органу;
- запровадження системного експертного моніторингу звітних даних результатів виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України;
- надання громадянам можливості задавати питання посадовим особам Кабінету Міністрів щодо виконання Програми діяльності та інших функцій.

Впровадження зазначених пропозицій сприятиме подальшому забезпеченню підзвітності Кабінету Міністрів України інститутам громадянського суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Білодід І.К., Бурячок А.А. та ін. Словник української мови: в 11 томах / І.К. Білодід, А.А. Бурячок. - Том 3. – К.: Наукова думка, 1972.
2. Пантелеєв В.П. Методологія побудови звітності / В.П. Пантелеєв // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. – 2014. - №2. – С.165-175.
3. Європейське врядування: Біла книга // Комісія Європейських Співтовариств: Брюссель, 25.7.2001 COM(2001) 428, остаточна редакція [Електронний ресурс]. – Режим доступу:// <http://uri.org.ua/load/4-1-0-113>. – С. 11-12
4. Буханевич А.І. Публічна звітність органів державної влади та місцевого самоврядування як засіб розвитку громадянського суспільства / А.І. Буханевич // Державне управління: теорія та практика. – 2009. – № 2. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2009_2/doc_pdf/Buhanevych.pdf
5. Кабінет Міністрів України: Програма діяльності Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://program.kmu.gov.ua/>

ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ УТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Никонець А. А.

*студентка V курсу юридичного факультету
Сумського державного університету*

Сьогодні процес розвитку фінансової системи України є досить складним та суперечливим. Зараз продовжується формування фінансової системи України, яка почала розвиватися на національному рівні лише з 1990 року, після того, як відбувся розпад СРСР, коли Україна стала відокремленою нацією і могла самостійно вирішувати свій подальший розвиток. Відтоді почала формуватися нова фінансова система, яка прагне буди схожою на європейську систему. Адже саме європейська система має еволюційний характер розвитку. Після становлення України, як самостійної держави, вона почала переходити на ринковий тип відносин. Проте, в наш час економіка нашої країни та звісно ж фінансова система України залишає бажати кращого. Тому, для удосконалення нашої фінансової системи, нам потрібно заглибитися більш детально в історію формування та зробити певні висновки, щодо подальшого розвитку. [1]

На протязі останніх десятиліть в Україні з'явилося безліч праць практикуючих науковців-економістів, присвячених «фінансовій системі», завдяки чому коло наших знань про неї істотно розширено. Вони розкривають питання вивчення історичних особливостей і проблем функціонування національної фінансової системи. Дані аспекти розглядали такі вчені, як О. Білоконенко, О. Гриценко, О. Вовчак, Г. Башняний, О. Квакша, В. Грушко, В. Лисицький, С. Науменкова, І. Сало, І. Форкун,

Ю. Ніколенко, та ін. Завдяки дослідженню становлення фінансової системи України за останні роки можна зробити висновок, що ефективність нових реформ значною мірою залежить від осмислення минулого, яке дає змогу використовувати наукові і практичні надбання вчених і практиків. На сьогоднішній день ще не достатньо вивчені історичні аспекти та не розкриті основні ціннісні характеристики фінансових моделей, які історично утворилися на території нашої країни, врахування яких буде сприяти на подальше позитивне відображення у формуванні, розвитку та інтеграції фінансової системи України у світовий простір.[2]

Вперше поняття фінансове право згадується ще за часів Київської Русі, звісно ж воно мало примітивний характер, основним джерелом надходження була данина від населення, мито, збори, які були в той час на кшталт податкових платежів, а також плата за користування послугами судочинства, надання позик. [3]

У XVI-XVII столітті в Україні, яка перебувала під владою інших країн (Польщі, Литви, Угорщини, Молдавії, Росії), було введено фінансову систему цих держав. Так, зокрема на території Польщі основними податками стація (побори в натуральній формі) на утримання війська та десятина на користь церкви, а в Литві – сербщина. Також за законами цих держав відбулося валютне регулювання. За часів правління гетьмана Богдана Хмельницького було запроваджено систему загальних податків, до них відносилися стація, подимниця та показенщина, які стягувалися з нижчих верств населення. В цей час територія України, що перебувала під владою Російської імперії, була обтяжена податком на утримання її війська. А починаючи з правління Петра I українська скарбниця була уніфікована з російською. [2]

Особливу увагу я хотіла б приділити становленню фінансового права в період Української Народної республіки за правління Центральної Ради. Як стверджує А. Середа, Центральна Рада вперше запровадила національні паперові грошові знаки, почала створювати власну податкову та банківську системи, Державну скарбницю та державний банк, провадило фінансову політику на міжнародному рівні тощо. [4]

Із запровадженням нової економічної політики (НЕП) у 1921 році змінились і напрямки фінансово-економічної політики держави, так основними її напрямками були: відновлення стабільних фінансових і торговельних відносин, запровадження стійкої грошової одиниці, денационалізація малих та середніх підприємств, дозвіл на приватну торгівлю, зменшення впливу держави на фінансово-економічний сектор, введення єдиної податкової системи, створення ощадних кас та Ощадного банку.[2]

Виходячи з цього фінансова система України як адміністративно-територіальна складова СРСР існувала суто символічно, оскільки податкову систему, бюджет України та інші її елементи затверджував і управляв уряд СРСР. Так з України продовжувався вплив фінансових ресурсів, і відповідно, вона була позбавлена залишків національної економіки.

Наступний етап, який, я вважаю, став найголовнішим для формування нашої фінансової системи України, це проголошення Верховною Радою України незалежності. В такий, доволі критичний етап для України, все ж відбулося становлення незалежної національної фінансової системи України.

Основним завданням даного етапу став вихід країни з великої економічної кризи, ефективність розподілу фінансових ресурсів та досягнення макроекономічної стабільності, хоча б на початковому рівні.

Загалом державні ресурси відіграють важливу роль у формуванні фінансової системи, а виходячи з цього вони є основною ланкою забезпечення соціального захисту населення та необхідних першочергових суспільних послуг.[5]

Однак для більшої ефективності функціонування фінансової системи, я вважаю, потрібно першочергово:

- виокремити групу фінансово стабільних банків;
- зменшити податковий тиск, не тільки для великих підприємств, а й для ФОП;
- залучити фахових іноземців з фінансово розвинутих країн до передачі зарубіжного досвіду;
- підвищення мінімальної заробітної плати всім верстам населення;
- надавати автономію органам місцевого самоврядування, які матимуть право на встановлення власних цін і тарифів на продукцію та послуги комунальних підприємств (тобто ціни і тарифи будуть встановлюватися в залежності від регіону).

Таким чином, варто сказати, що в умовах глобалізаційних процесів наша країна постійно взаємодіє і співпрацює з іншими країнами світу і, звісно ж, результативність залежить від того, на скільки міцною є позиція нашої держави, наскільки стабільною є наша фінансова система. [6] Адже фінансова система – це перший крок, який забезпечить нам цю стійкість і надійність. Тому удосконалення фінансової системи, впровадження чогось нового для нашої країни, є важливим фактором подальшого розвитку та процвітання нашої держави, визнанні її як надійного партнера у співпраці та заняття надійного місця на теренах слави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Уткіна М. С. Історико-правові аспекти становлення фінансової системи України /М. С. Уткіна // Форум права. – 2015. – № 5. – С. 199–204 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2015_5_35.pdf
2. Канцір І.А. «Еволюція становлення та розвитку фінансової системи України»/ Науковий вісник НЛТУ України, 2011 випуск 21.14 с.222-226.
3. Паньків О.М. «Здійснення митної справи у часи Київської Русі»/ УДК 339.543.3. http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/inek/2011_4/221.pdf
4. Середа А.М. « Становлення та розвиток фінансової системи за доби Центральної Ради»/Вісник Запорізького національного університету, 2009 №2, с. 21-27
5. Полозенко Д.В. Фінансова система України і бюджетний процес: сутність та шляхи їх удосконалення //Фінанси України. – 2006. – №11. – С. 18-25.
6. Стукало Н.В. Глобалізація та розвиток фінансової системи України // Фінанси України. – 2005. – №5. – С. 29-35

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК СУБ'ЄКТ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СИСТЕМОЮ УКРАЇНИ

Панченко Ю.М.,

*студентка V курсу юридичного факультету
Сумського державного університету*

Науковий керівник: Куліш А.М.,

*професор, д.ю.н., Заслужений юрист України, декан юридичного факультету
Сумського державного університету*

В Україні є доволі складним та суперечливим процес становлення і розвитку фінансової системи. В нашій державі на сьогодні продовжується процес формування фінансової системи, яка почала розвиватися лише після 1990 років як національна, а саме, – після проголошення незалежності України.